

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-015-06/2014

P/14/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/071 – Zarządzanie wspólnymi instytucjami kultury w województwie kujawsko-pomorskim

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontrolerzy Christian Makowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 91200 z dnia 21 sierpnia 2014 r.;
Tadeusz Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 91208 z dnia 2 września 2014 r.;
Jarosław Bańkowski, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91201 z dnia 21 sierpnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-6)

Jednostka kontrolowana Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu (dalej „CSW” lub „Centrum”)

Kierownik jednostki kontrolowanej Paweł Łubowski (dalej „Dyrektor”).

(dowód: akta kontroli str. 43)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność Centrum w zakresie wykonywania zadań statutowych oraz zarządzania gospodarką finansową.

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2011-2014 (I półrocze) Centrum realizowało w pełnym zakresie zadania statutowe, a w odnotowanych wydarzeniach kulturalnych (łącznie 1 794) uczestniczyło 313 336 odbiorców. W następstwie dobrego rozpoznania zapotrzebowania odbiorców, corocznego wzbogacania realizowanych imprez i wystaw oraz podejmowania działań ułatwiających dostęp do realizowanych wydarzeń kulturalnych, w roku 2013 średnia frekwencja uczestników w zorganizowanych przez Centrum wydarzeniach kulturalnych wzrosła o 13,5% w porównaniu z rokiem 2011 (z 81 112 do 92 095).

W latach 2011 - 2013 Centrum osiągało dodatni wynik finansowy. Przy realizacji zadań korzystano z dotacji podmiotowych i celowych, a także uzyskiwano przychody z wynajmu kina, miejsc parkingowych i powierzchni wystawowej. Sprawozdawczość z wykorzystania dotacji spełniała wymogi organizatora, tj. Urzędu Miasta Torunia (dalej: „UM”) oraz współprowadzących: Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej: „MKiDN”) oraz Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dalej: „WK-P”)². Analiza postępowań o udzielenie zamówienia publicznego oraz umowy wynajmu pomieszczeń, nie wykazała nieprawidłowości.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dalej: „organizatorzy”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykonywanie działalności statutowej w szczególności dotyczącej tworzenia oferty kulturalnej i realizacji wydarzeń kulturalnych oraz upowszechniania kultury

Opis stanu
faktycznego

1.1. Zadania CSW określone w jego statucie³ obejmowały w całym okresie objętym kontrolą organizowanie i prowadzenie działalności kulturalnej poprzez: tworzenie, zarządzanie i udostępnianie regionalnej kolekcji sztuki współczesnej zapoczątkowanej Narodowym Programem Kultury *Znaki Czasu*⁴, a ponadto: prowadzenie działalności wystawienniczej, wydawniczej, edukacyjnej i promocyjnej na rzecz sztuki współczesnej, organizowanie krajowej i międzynarodowej wymiany artystycznej oraz festiwali, koncertów, wykładów, warsztatów, konferencji, seminariów i programu filmowego, prowadzenie biblioteki oraz bazy danych dotyczących twórców i dzieł sztuki współczesnej, a także współdziałanie ze środowiskami twórczymi oraz z polskimi i zagranicznymi podmiotami publicznymi i prywatnymi w zakresie rozwoju sztuki współczesnej.

(dowód: akta kontroli str. 36-42)

1.2. W poszczególnych latach badanego okresu CSW realizowało wszystkie zadania statutowe, w tym m.in.: zakup, pozyskiwanie, ewidencjonowanie i konserwacja dzieł, wydanie albumu kolekcji (w ramach zadania statutowego *Tworzenie, zarządzanie i udostępnianie regionalnej kolekcji sztuki*); realizacja wystaw: *Statek Kosmiczny Ziemia, Dyplom 2011, Epidemic, Crimestory* (w ramach zadania statutowego *Prowadzenie działalności wystawienniczej i wydawniczej*); organizowanie konferencji dla nauczycieli, warsztatów edukacyjnych (w ramach zadania statutowego *Prowadzenie działalności edukacyjnej i promocyjnej*); zorganizowanie *CoCArt Music Festival Polska Akademia Dzieci* (w ramach zadania statutowego *Organizowanie krajowej i międzynarodowej wymiany artystycznej oraz festiwali, koncertów, wykładów, warsztatów, konferencji, seminariów i programu filmowego*); otwarcie wypożyczalni książek, powiększanie zbiorów bibliotecznych, organizowanie wieczorków autorskich i promocji książek (w ramach zadania statutowego *Prowadzenie biblioteki oraz bazy danych dotyczących twórców i dzieł sztuki współczesnej*); realizowanie wspólnych projektów m.in. z: Uniwersyteciem Mikołaja Kopernika, Galerią Gregor Ponder w Berlinie, World Press Photo w Amsterdamie, Ośrodkiem Badań Filozoficznych w Warszawie (w ramach zadania statutowego *Współdziałanie ze środowiskami twórczymi oraz z polskimi i zagranicznymi podmiotami publicznymi i prywatnymi w zakresie rozwoju sztuki współczesnej*).

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 36-42)

1.3. Dyrektor CSW, przed powołaniem z dniem 1 lipca 2010 r., przedstawił – w ramach postępowania konkursowego na zajmowane stanowisko – koncepcję programową zarządzania Centrum obejmującą m.in. ukazanie najnowszych trendów w sztuce współczesnej oraz promocję Centrum. Działania zarządcze podejmowane przez dyrektora CSW w badanym okresie, w tym m.in. organizacja kolekcji sztuki współczesnej, realizacja wystaw rodzimych artystów, wydawanie czasopisma *Artluk*, warsztaty edukacyjne, opracowanie i wydanie albumu kolekcji dzieł pozyskanych

³ Załączniki do uchwał Rady Miasta Torunia: nr 772/10 z dnia 18 marca 2010 r. oraz nr 648/13 z dnia 21 listopada 2013 r.

⁴ Dokument służący określeniu podstaw wdrożenia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004–2013 w sferze wspierania twórczości artystycznej, gromadzenia i katalogowania oraz upowszechniania sztuki współczesnej (bip.mkidn.gov.pl/media/docs/NPK_Znaki_Czasu.pdf).

przez Centrum, nawiązywały do większości założeń ujętych w przedmiotowej koncepcji.

(dowód: akta kontroli str. 36-42, 43, 58-60)

1.4. W oparciu o udzielne przez Dyrektora CSW wyjaśnienia ustalono, że działalność CSW dotycząca działań kulturalnych opierała się m.in. na założeniach autorskiego programu na lata 2011-2014 przygotowanego w 2010 r. przez Panią Dobrile Denegri w ramach konkursu na stanowisko dyrektora programowego Centrum oraz na wskazanej powyżej koncepcji programowej opracowanej przez Dyrektora CSW. Konstrukcja ww. programu obejmowała powiązane tematycznie i skoordynowane wystawy. Główne założenia przedmiotowych dokumentów odpowiadały celom statutowym CSW. Były wśród nich zarówno konkretne, realne, określone czasowo i mierzalne propozycje wydarzeń kulturalnych, w tym m.in. wystawy: *Kosmiczna Ziemia*, *Focus Poland*, *Dekada*, jak również ogólne kierunki planowanych do podjęcia przez instytucję działań, w tym m.in.: organizacja wykładów, warsztatów, projektów specjalnych z udziałem czołowych akademii sztuki, rozwój sieci wymiany dzieł sztuki. Z uwagi na charakter omawianego dokumentu, nie zostały określone wskaźniki realizacji tych działań. W badanym okresie część z tych wydarzeń artystycznych zrealizowano w zmienionej formie. Dyrektor wyjaśnił: *„Program Dobrili Denegri z lipca 2010 roku był ogólnym szkicem, który konkretyzował się w poszczególnych latach. Był ideą jaka została urzeczywistniona w konkretnej formie wydarzeń. W bardzo dużej części program został zrealizowany. Zdarzało się jednak, że pewnych projektów nie mogliśmy zrealizować w zakładanej wcześniej formie z przyczyn od nas niezależnych. W program Dobrili Denegri zostały też włączone wydarzenia cykliczne zapoczątkowane w latach 2008-2010, które warte były kontynuowania jak na przykład: festiwale „Plaster” i „CoCArt”, wystawy dyplomów Wydziału Sztuk Pięknych UMK, wystawy różnych kolekcji itd.”* Główne założenia przedmiotowych dokumentów znalazły odzwierciedlenie w liczbie i różnorodności wydarzeń zrealizowanych w latach 2011- 2014 (I półrocze).

(dowód: akta kontroli str. 44-47, 58-66, 217-220)

1.5. W oparciu o udzielne przez Dyrektora CSW wyjaśnienia ustalono, że przed rozpoczęciem funkcjonowania Centrum, Zakład Badań Kultury Instytutu Socjologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu przeprowadził badania nt. odbioru sztuki współczesnej i zapotrzebowania na kulturę wysoką w Toruniu i regionie. Wyniki badań zostały wykorzystane do ukierunkowania funkcjonowania Centrum. W okresie objętym kontrolą CSW nie przeprowadzało analizy zapotrzebowania na realizowane przedsięwzięcia. Oferta kulturalna CSW, z uwagi na charakter prezentowanej sztuki, skierowana była przede wszystkim do odbiorców dorosłych. Dyrektor Centrum – Pan Paweł Łubowski wyjaśnił: *„W ofercie Działu Edukacji CSW są zajęcia skierowane do różnych grup wiekowych i społecznych. CSW realizuje zajęcia dla grup szkolnych i przedszkolnych, są także zajęcia dla seniorów. (...) CSW jest także otwarte na współpracę z różnymi środowiskami, m.in. na grupy dzieci z rodzin patologicznych oraz osoby uzależnione.”*

(dowód: akta kontroli str. 9-11, 44-57)

1.6. W okresie objętym kontrolą Centrum przyporządkowano siedem mierników w planie budżetu państwa w układzie zadaniowym, określanych przez MKiDN na poszczególne lata, tj.:

- liczba osób uczestniczących w dofinansowanych przedsięwzięciach artystycznych w państwowych i współprowadzonych instytucjach kultury/rok

poprzedni (plan 2011 r. – 55 000/51 000; 2012 r. – 80 000/78 971; wykonanie 2011 r. – 78 971/51 000; 2012 r. – 96 580/78 971);

- liczba premier i nowych przedsięwzięć artystycznych (plan 2011 r. – 15; 2012 r. – 11; wykonanie 2011 r. – 13; 2012 r. – 14);
- liczba zorganizowanych imprez kulturalnych z udziałem Polski za granicą w danym roku/rok poprzedni (plan 2011 r. – 0/0; wykonanie 2011 r. – 2/0);
- liczba imprez kulturalnych zorganizowanych i współorganizowanych w Polsce w danym roku / rok poprzedni (plan 2011 r. – 24/20; 2012 r. – 8/10; wykonanie 2011 r. – 21/20; 2012 r. – 7/10);
- liczba premier i nowych przedsięwzięć artystycznych zorganizowanych przez państwowe i współorganizowane samorządowe instytucje kultury (plan 2013 r. – 11, wykonanie 2013 r. – 11);
- liczba osób uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach kulturalnych w państwowych i współorganizowanych samorządowych instytucjach kultury / liczba przedsięwzięć w danym roku (plan 2013 r. – 85 000/21, wykonanie 2013 r. – 92 095/21);
- liczba osób uczestniczących w realizowanych przedsięwzięciach kulturalnych (koncertach, premierach itp.) w państwowych i współorganizowanych samorządowych instytucjach kultury (plan 2013 r. – 85 000, wykonanie 2013 r. – 92 095).

Liczbę uczestników wydarzeń artystycznych ustalano na podstawie sprzedanych bądź darmowych biletów wstępu do Centrum pomnożonych przez liczbę aktualnych wystaw. Taki sposób liczenia nie odzwierciedlał rzeczywistej liczby odwiedzających wystawy. Zakładany poziom dwóch mierników w 2011 r. (*liczba premier i nowych przedsięwzięć artystycznych; liczba imprez kulturalnych*) i jednego w 2012 r. (*liczba imprez kulturalnych*) nie został przez CSW osiągnięty. Dyrektor wyjaśnił m.in., że: „CSW zobligowane jest przez jednego z organizatorów – MKiDN do kwartalnego monitorowania liczby premier i nowych przedsięwzięć artystycznych oraz ogólnej liczby osób uczestniczących w realizowanych wydarzeniach kulturalnych.”

(dowód: akta kontroli str. 30, 44-47, 65-66, 217-220)

1.7. Siedziba CSW znajdowała się w budynku zaprojektowanym również dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Polityka cenowa była zróżnicowana (bilety normalne, ulgowe, bezpłatne) i skierowana m.in. do osób indywidualnie odwiedzających CSW, zorganizowanych grup, uczniów, emerytów, osób niepełnosprawnych, rodzin oraz dzieci. CSW było otwarte od wtorku do niedzieli, również poza ogólnie przyjętym czasem pracy. Była możliwość telefonicznej rezerwacji biletów, a program wydarzeń udostępniano na stronie internetowej instytucji⁵.

Głównym problemem w upowszechnianiu kultury, zidentyfikowanym przez CSW oraz Instytut Badań Kultury Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, był niski poziom kultury wizualnej w społeczeństwie polskim, wynikający m.in. z braków w zakresie edukacji plastycznej w szkolnictwie podstawowym i średnim. W 2011 r. CSW utworzyło Dział Edukacji w celu przeciwdziałania temu zjawisku. Dyrektor CSW wyjaśnił, że dział ten „(...) ma wprowadzić dzieci i młodzież w problematykę sztuki współczesnej”.

(dowód: akta kontroli str. 44-57, 273-274)

⁵ <http://www.csw.torun.pl>

1.8. Wydarzenia kulturalne dotyczyły 11 obszarów tematycznych, w tym m.in. odczytów, spotkań programowych, filmów wyświetlanych w kinie CSW, wystaw, wydarzeń edukacyjnych. W okresie objętym kontrolą Centrum zorganizowało łącznie 1 794 wydarzeń kulturalnych, w których uczestniczyło 313 336 odbiorców. Zorganizowane w tym okresie 54 wystawy obejrzało 173 719 osób, co stanowiło 55,4% liczby uczestników wszystkich wydarzeń kulturalnych zrealizowanych przez CSW (2011 r. - 14 wystaw, 40 288 odbiorców; 2012 r. - 15 wystaw, 57 931 odbiorców; 2013 r. - 17 wystaw, 52 889 odbiorców; 2014 r.⁶ - osiem wystaw, 22 611 odbiorców). Wysokim poziomem odbioru cieszyły się filmy udostępniane w kinie CSW, które obejrzało 71 771 widzów, tj. 22,9% wszystkich odbiorców wydarzeń kulturalnych w tym okresie.

(dowód: akta kontroli str. 12)

Spośród zorganizowanych 54 wystaw, szczególnie wysoką frekwencją cieszyły się następujące wystawy:

- „Statek Kosmiczny Ziemia”, planowany czas wystawy: od 4 marca 2011 r. do 22 maja 2011 r. (wystawę przedłużono do 28 sierpnia 2011 r. ze względu na wysoką frekwencję);
- „Gdy rozum śni - Skarby kolekcji Sandretto Re Rebaudengo”, planowany czas wystawy: od 5 kwietnia 2013 r. do 19 maja 2013 r. (ze względu na wysoką frekwencję wystawę przedłużono do 1 września 2013 r.);
- „Cuda niewidy”, planowany czas trwania wystawy: od 15 marca 2013 r. do 26 maja 2013 r. (ze względu na wysoką frekwencję wystawę przedłużono do 2 czerwca 2013 r.).

Niską frekwencję odnotowały natomiast wystawy:

- „Dyplomy 2010”, czas trwania wystawy: od 21 stycznia 2011 r. do 13 lutego 2011 r. (wystawa cieszyła się małą popularnością ze względu na krótki czas jej prezentacji);
- „Józef Robakowski, Moje własne kino”, czas trwania wystawy: od 25 października 2012 r. do 30 grudnia 2012 r. (wystawa prezentowana była wcześniej w Warszawie, w związku z czym wystawę odwiedziła mniejsza liczba osób);
- „Please call Stella” (wystawa w ramach międzynarodowego programu *Locis*), czas trwania wystawy: od 13 grudnia 2013 r. do 23 lutego 2014 r. (projekt odbywał się po raz pierwszy i nie cieszył się dużą popularnością).

(dowód: akta kontroli str. 12, 28-30)

Dzieła sztuki z kolekcji CSW były w badanym okresie na bieżąco katalogowane. W 2013 r., w ramach upubliczniania i promocji kolekcji CSW został wydany album pt.: *KOLEKCJA TORUŃSKA*, obejmujący dzieła pozyskane od 2004 r. do 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 265-266)

1.9. W latach 2011-2013 CSW wynajmowało pomieszczenia na potrzeby sześciu dużych konferencji naukowych o sztuce współczesnej. Przykładowo: w 2011 r. zorganizowana została IV konferencja sztuki nowoczesnej *Inspiracje sztuką dawną w sztuce XX i XXI wieku*, w 2013 r. zorganizowało konferencję pn.: *Sztuka Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii & Republika Irlandii w XX i XXI wieku i Polsko-Brytyjskie kontakty artystyczne*.

(dowód: akta kontroli str. 33-35)

⁶ I półrocze.

1.10. Centrum nie uczestniczyło w realizacji projektów pn.: *Kujawsko-Pomorskie Menu Kulturalne* oraz *Promocja dziedzictwa kulturowego poprzez markowe imprezy kulturalne*. Projekty te nie były adresowane do CSW.

(dowód: akta kontroli str. 33-35)

1.11. W ocenie Dyrektora CSW współpraca z i pomiędzy organizatorami przebiegała prawidłowo, przede wszystkim ze względu na stabilną sytuację finansową wynikającą z podpisanej między organizatorami umowy. Umowa ta, w ocenie Dyrektora, nie uwzględnia elementu inflacji. Występujące różnice w oczekiwaniach organizatorów wynikają przede wszystkim z różnicy terytorium działalności instytucji (lokalność, regionalność, charakter ogólnopolski i międzynarodowy), a nie z oczekiwań co do poziomu merytorycznego lub charakteru działalności ujętego w statucie. Dyrektor pozytywnie ocenił nadzór organizatorów i ich pomoc, mające istotny wpływ na funkcjonowanie CSW.

W latach 2011-2014 (I półrocze) w CSW kontroli nie przeprowadzali ani MKiDN ani Urząd Marszałkowski. Wydział Organizacji i Kontroli Urzędu Miasta Torunia przeprowadził dwie kontrole, tj.: w 2011 r. - w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy; w I półroczu 2014 r. - kontrolę finansową (bez zaleceń pokontrolnych).

(dowód: akta kontroli str. 33-35, 221-222)

1.12. W Centrum powołano Radę Programową organ doradczy i opiniodawczy. Dyrektor CSW wyjaśnił m.in., że „w wielu sprawach możemy liczyć na pomoc ze strony członków Rady w kwestiach organizacyjnych czy finansowych”.

(dowód: akta kontroli str. 33-35, 267-271)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Centrum w zakresie wykonywania działalności statutowej.

2. Zarządzanie finansami WIK

Opis stanu
faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą, CSW wykorzystало na działalność statutową dotacje podmiotowe od organizatorów w łącznej kwocie 18 748,5 tys. zł. Istotny udział w tych dotacjach (51,5%) stanowiły dotacje podmiotowe otrzymane z MKiDN (tj. 9 652 tys. zł). Województwo Kujawsko-Pomorskie i Miasto Toruń finansowali działalność statutową kwotami w jednakowych wysokościach, tj. po 4 548,3 tys. zł. Łączna kwota ww. dotacji w poszczególnych latach była zbliżona i wynosiła: 5 198 tys. zł w 2011 r.; 5 348 tys. zł w 2012 r.; 5 298 tys. zł w 2013 r. oraz 2 904,5 tys. zł w I połowie 2014 r. W latach 2011-2013 działalność inwestycyjna CSW finansowana była dotacjami celowymi w łącznej kwocie 577,4 tys. zł, w tym 495,8 tys. zł otrzymano od MKiDN, a 81,6 tys. zł stanowiły środki europejskie. W latach 2011 – 2014 (I półrocze) przychody własne⁷ Centrum (5 210,4 tys. zł) stanowiły 20,9% przychodów ogółem (tj. 24 913,7 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 13, 14)

2.2. Podstawą gospodarki finansowej CSW był roczny plan działalności zatwierdzony przez Dyrektora, sporządzony w oparciu o wysokość dotacji przyznanej przez organizatorów oraz planowane przychody. Zgodnie z §3 ust. 1 umowy z dnia 22 września 2005 r. w sprawie utworzenia i prowadzenia wspólnej

⁷ Tj. przychody z biletów, najmu, dzierżawy, reklamy oraz z innych źródeł z pominięciem dotacji oraz środków europejskich.

instytucji kultury – Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu,⁸ zwanej dalej „umową”, wysokość corocznego dofinansowania przez organizatorów działalności statutowej CSW ustalono w następujących wysokościach: MKiDN 2 599 tys. zł; Województwo Kujawsko-Pomorskie – nie mniej niż 50% kwoty przydzielonej przez MKiDN; Miasto Toruń – nie mniej niż 50% kwoty przydzielonej przez MKiDN. Kwoty przyznawanych dotacji nie uwzględniały inflacji występującej w poszczególnych latach.

(dowód: akta kontroli str. 36-42, 102-110, 275-277)

Dyrektor Paweł Łubowski wyjaśnił m.in., że roczne plany finansowe CSW opracowywało „przede wszystkim na podstawie decyzji otrzymanych od organizatorów, określających wielkość przyznanej na dany rok budżetowy dotacji podmiotowej. (...) Przychody ze sprzedaży usług własnych oraz ze sprzedaży wydawnictw (księgarnia Centrum) planuje się (...) co do zasady na podstawie aktualnego planu w tym zakresie dotyczącego roku poprzedzającego (...) z uwzględnieniem faktycznie osiągniętych przychodów dla pełnych miesięcy roku”. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że coroczne dotacje od organizatorów w tej samej wielkości przy istniejącej inflacji wpływały na uaktualnianie programu założonego wcześniej. Przykładowo: w 2013 r. CSW musiało zrezygnować z wystawy „Na Rozdrożu” jak i kolejnej edycji *World Press Photo*. Dyrektor CSW w listopadzie 2013 r. wystąpił do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z wnioskiem o stałe zwiększenie corocznej dotacji podmiotowej o kwotę 140 tys. zł. Prośbę swą argumentował ciągłym wzrostem cen towarów i usług przy niezmiennej kwocie dotacji podmiotowych od organizatorów.

W latach 2011 - 2014 (I półrocze) Centrum wielokrotnie występowało do organizatorów o dodatkowe środki (dotacje). Na złożone wnioski otrzymało dziewięć dotacji (wszystkie z MKiDN) w łącznej kwocie 1 023,2 tys. zł, w tym dwie dotacje podmiotowe w łącznej wysokości 250 tys. zł oraz siedem dotacji celowych w łącznej kwocie 773,2 tys. zł. Współprowadzący CSW negatywnie rozpatrzyli pięć wniosków – m.in. planowana wystawa „World Press Photo” nie uzyskała w 2011 r. dofinansowania od Województwa Kujawsko-Pomorskiego z powodu braku środków w jego budżecie.

(dowód: akta kontroli str. 93-98)

2.3. Centrum podejmowało działania w celu pozyskania środków finansowych, poza dotacjami od organizatorów, poprzez poszukiwanie partnerów instytucjonalnych zewnętrznych, w tym zagranicznych oraz poszukiwanie podmiotów gotowych wesprzeć instytucję w zamian za ofertę promocyjno-reklamową. Centrum uzyskiwało także przychody z wynajmu kina, miejsc parkingowych i powierzchni wystawowej. W latach 2011-2013 przychody z tytułu korzystania przez różne podmioty z oferty promocyjno-reklamowej CSW wyniosły ogółem 407 tys. zł, z tego: 107,3 tys. zł (26,4%) stanowiły środki pieniężne, natomiast pozostałe (299,7 tys. zł) to przychody uzyskane w ramach wymiany bezgotówkowej (np. wypożyczenie sprzętu TV lub mebli; noclegi w hotelu itp. w zamian za promocję lub reklamę).

(dowód: akta kontroli: str. 20-27)

Centrum użytkowało bezpłatnie nieruchomość stanowiącą część działki o całkowitej powierzchni użytkowej 8 229,46 m² wraz z posadowionym na niej obiektem o powierzchni zabudowy 2 447,68 m² (siedzibą CSW) z przeznaczeniem na

⁸ W brzmieniu zgodnym z Uchwałą Nr 634/09 Rady Miasta Torunia z dnia 27 sierpnia 2009 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie aneksu do umowy z dnia 22 września 2005 roku w sprawie utworzenia i prowadzenia wspólnej instytucji kultury – Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu.

prorowadzenie działalności kulturalnej wynikającej ze statutu CSW na podstawie umowy użyczenia z dnia 21 lutego 2008 r. zawartej z Miastem Toruń. Centrum posiadało zgodę Prezydenta Miasta Torunia na oddawanie użytkowanych powierzchni osobom trzecim do bezpłatnego używania, wydzierżawiania oraz wynajmowania, pod warunkiem niezakłócania prawidłowego funkcjonowania CSW i przeznaczania pozyskiwanych z tego tytułu dochodów na działalność statutową. Na stronie internetowej Centrum zamieszczone były informacje o możliwości najmu pomieszczeń oraz miejsc parkingowych CSW.

(dowód: akta kontroli: str. 7-8, 18, 32)

Pomieszczenia Centrum były, w ocenie Dyrektora CSW, wykorzystywane na działalność statutową oraz komercyjną w sposób maksymalny. W ramach projektowania programu na każdy rok przygotowywany jest grafik uwzględniający czas trwania wszystkich wystaw, jak również czas na montaż i demontaż każdej z nich.

(dowód: akta kontroli: str. 265)

W badanym okresie CSW zawarło 64 umowy dotyczące najmu miejsc parkingowych znajdujących się na parkingu naziemnym i podziemnym Centrum. Większość została zawarta na czas nieoznaczony z miesięcznym okresem wypowiedzenia. Stawki najmu zależały od okresu parkowania pojazdu i były wyliczane zgodnie z cennikiem umieszczonym na stronie internetowej CSW, na poziomie zbliżonym do stawek obowiązujących na innych parkingach w Toruniu. Stawka miesięczna: za parkowanie w godzinach 8:00-18:00 na parkingu zewnętrznym wynosiła 150 zł, w podziemnym 180 zł; za parkowanie całodobowe - odpowiednio 250 zł i 300 zł.

(dowód: akta kontroli: str. 31-32)

W dniu 30 listopada 2012 r. CSW wynajęło spółce z Torunia pomieszczenia o powierzchni 163 m², znajdujące się na parterze budynku, na prowadzenie działalności gastronomicznej oraz cateringowej. Czynsz został ustalony w wysokości 2 000 zł netto miesięcznie.

Kierownik administracyjny CSW wyjaśnił, że w 2008 r. CSW prowadziło nabór ofert na zagospodarowanie oraz wyposażenie kawiarni i ogródka leśnego (wraz z wyposażeniem gastronomicznym, meblami, doprowadzeniem wody i prądu) zamieszczając ogłoszenia w prasie lokalnej i na stronie internetowej. Zgłosił się tylko jeden oferent z którym zawarto 1 października 2008 r. umowę na dwa lata. Cenę najmu ustalono po negocjacjach i na podstawie rozeznania rynku z uwzględnieniem lokalizacji CSW. Z uwagi na brak zainteresowania innych najemców umowę przedłużano na kolejne dwuletnie okresy – ostatnio w dniu 30 listopada 2012 r. W związku z tym, że umowa wygasła 30 października 2013 r. (z uwagi na jej wypowiedzenie przez najemcę) CSW na koniec okresu objętego kontrolą poszukiwało nowego najemcy. Ogłoszenia w tej sprawie zamieszczono w prasie lokalnej, na stronie internetowej oraz na portalach społecznościowych.

(dowód: akta kontroli: str. 67-72, 85-92)

Szczegółową analizą objęto pięć umów najmu zawartych przez CSW w latach 2013 - 2014 dotyczących wynajęcia pomieszczeń na zorganizowanie m.in. konferencji, spotkania oraz koncertu na czas od 6 do 17 godzin. Wysokość czynszu w badanych umowach wynosiła od 1 000 zł brutto do 8 364 zł (tj. od 167 do 492 zł za godzinę) w zależności od pomieszczeń i czasu ich zajmowania. Stawka najmu pomieszczeń (holu, kina, galerii i tarasu na dachu), zamieszczona w cenniku na stronie internetowej, wynosiła od 500 do 1 000 zł za dwie godziny najmu. Interesy CSW w umowach najmu były zabezpieczone, tj. zawarto w nich m.in. zapisy, że

wynajmujący nie ponosi żadnej odpowiedzialności za prowadzoną działalność przez Najemcę; bez pisemnej zgody Wynajmującego, Najemca nie może zmienić przeznaczenia przedmiotu najmu; wszelkie adaptacje przedmiotu najmu, modernizacje i remonty będą wykonywane przez Najemcę na własny koszt.

Z wyjaśnień Głównego księgowego CSW wynikało m.in., że w przypadku podmiotów wynajmujących sale dla celów komercyjnych naliczana była stawka zgodnie z cennikiem. Czas przygotowania do imprezy nie był wliczany do stawki za najem, gdy nie wiązał się z koniecznością wyłączenia dostępności najmowanej przestrzeni dla odbiorców CSW. Niższe opłaty za wynajem pomieszczeń były pobierane od podmiotów działających na rzecz rozwoju kultury miasta i regionu organizujących w CSW prestiżowe wydarzenia kulturalne, co było wizerunkowo i promocyjnie korzystne dla CSW.

(dowód: akta kontroli: str. 18, 67-84, 99-101)

Łącznie przychody CSW z tytułu najmu, dzierżawy i reklamy wyniosły w latach 2011 – 2013 1 329,1 tys. zł (odpowiednio: 455,7 tys. zł; 476,2 tys. zł; 397,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli: str.13)

2.4. Dyrektor CSW przysyłał projekty planów finansowych CSW na lata 2011, 2012 i 2013 do UM oraz do wiadomości Departamentu Kultury Urzędu Marszałkowskiego WK-P i Departamentu Narodowych Instytucji Kultury MKiDN. W przedkładanych projektach planów finansowych określano kwotę i uzasadnienie planowanej wysokości dotacji, wysokość i strukturę planowanych dochodów własnych, planowane wydatki i zakupy inwestycyjne oraz program działalności CSW na dany rok. Wykonanie planu finansowego CSW w stosunku do projektu w zakresie przychodów wyniosło: w 2011 r. 109,0%; w 2012 r. 112,9%; w 2013 r. 105,4%, natomiast w zakresie kosztów stopień wykonania wyniósł odpowiednio: 98,0%; 103,8%; 101,3%. Udział kosztów poniesionych przez CSW w grudniu w stosunku do kosztów całego roku wyniósł: w 2011 r. – 12,5%; w 2012 r. – 14,1%; w 2013 r. – 11,4%.

(dowód: akta kontroli: str. 111-152)

2.5. Wnioskowane przez Dyrektora CSW kwoty dotacji podmiotowej zostały, w badanym okresie, uwzględnione przez współprowadzących za wyjątkiem wnioskowanej w listopadzie 2013 r. do MKiDN dotacji w kwocie 140 tys. zł. Ponadto w badanym okresie CSW wnioskowało do MKiDN o przyznanie środków z dotacji celowych i otrzymało ogółem 1 023,2 tys. zł, w tym m.in.:

- na projekt „*Dialogue Design*” w 2011 r. – 100 tys. zł,
- na zakupy dzieł do kolekcji CSW (w latach 2012 - 2014) – 530 tys. zł,
- na Festiwal „*Lutosławski Pole Widzenia - Pole Słyszenia*” w 2013 r. – 99,2 tys. zł,
- na projekt „*Gustav Metzger/Retrospektywa*” – 178,2 tys. zł.

Centrum nie zwracało się do pozostałych współorganizatorów o dotacje, za wyjątkiem wniosku skierowanego w 2011 r. do Województwa Kujawsko-Pomorskiego o dofinansowanie wystawy „*World Press Photo*”, który spotkał się z odmową z powodu braku środków w budżecie tego organizatora.

(dowód: akta kontroli: str. 14, 94-98, 190)

2.6. W okresie objętym kontrolą koszty działalności CSW wyniosły: w 2011 r. 6 493,4 tys. zł; w 2012 r. 6 681,3 tys. zł; w 2013 r. 6.571,9 tys. zł. Największy udział w kosztach miały wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń. Udział ten wzrósł z 43,9% w 2012 r. do 49,2% w I półroczu 2014 r. W kosztach ogółem udział kosztów usług obcych spadł w badanym okresie z 24,2% w 2011 r. do 23,3% w 2013 r.

Udział kosztów stałych funkcjonowania jednostki związanych z jej utrzymaniem (niezależnie od ilości imprez, programów, projektów itp.) wyniósł : 66,4% w 2011 r.; 65,6% w 2012 r.; 66,2% w 2013 r.

(dowód: akta kontroli: str. 15, 195-205)

Główny księgowy CSW poinformował, że w wyniku analizy techniczno-ekonomicznej prace serwisowe i konserwacyjne w CSW zlecane były podmiotom zewnętrznym. Dotyczyło to prac serwisowych i konserwacji m.in. dźwigów, klimatyzacji, systemów alarmowych, monitoringu przestrzeni wystawowych, sygnalizacji włamania, kontroli dostępu, a także mycia elewacji i okresowej konserwacji terenów zielonych. Takie prace jak: bieżące utrzymanie, sprzątanie budynku i terenów zielonych, odśnieżanie parkingu zewnętrznego oraz opieka nad ekspozycjami było wykonywane przez pracowników CSW. W jego ocenie, doświadczenia dotychczasowe wskazywały, że jest to najlepsze rozwiązanie techniczne, organizacyjne i ekonomiczne przy okresowym wsparciu osób w oparciu o inną formę zatrudnienia. Podmiotom zewnętrznym zlecane były usługi sprzątania związane z montażem i demontażem wystaw w dużych przestrzeniach CSW na I i II piętrze.

(dowód: akta kontroli: str. 193-195)

2.7. Łączne koszty poniesione przez CSW w 2011 r. oraz 2012 r. były wyższe od kwot ujętych w planach na 2011 r. i 2012 r. odpowiednio o 56,6 tys. zł (0,9%) i o 164,9 tys. zł (2,5%). W 2013 r. koszty wykonane były niższe od planowanych o 52,7 tys. zł (tj. o 0,8%).

(dowód akta: kontroli: str. 15)

Z wyjaśnień Głównego księgowego CSW wynikało m.in., że w sprawozdaniach CSW z wykonania planu znajdowały się pozycje nieujęte w planach finansowych ze względu na ich memoriałowy charakter wynikający z ustawowej zasady ostrożności. Były to koszty odpisów aktualizujących należności niefinansowe i koszt rezerw na świadczenia pracownicze.

(dowód: akta kontroli: str. 205-213)

Zobowiązania CSW zrealizowane w 2011 r. wyniosły 637,6 tys. zł i przekroczyły kwotę ujętą w planie finansowym o 97,6 tys. zł. W 2012 r. plan został przekroczony o 7,2 tys. zł. W 2013 r. zrealizowane zobowiązania CSW były niższe od planowanych o 32,6 tys. zł.

(dowód: akta kontroli: str. 208)

Główny księgowy CSW wyjaśnił, że przekroczenie planu zobowiązań w 2011 r. miało związek z ujawnionym w styczniu 2012 r. błędem w umowie użyczenia budynku CSW i zaniżeniem kwoty płaconego gminie podatku od nieruchomości. W wyniku tego powstała niedopłata za lata 2009 - 2011 w wysokości 180,8 tys. zł, którą CSW musiało ująć w księgach 2011 r. Ostatecznie zobowiązanie z tego tytułu zostało, decyzją Prezydenta Miasta Torunia, rozłożone na trzy raty płatne w 2012 r. Ponadto Główny księgowy poinformował, że wspólną cechą zobowiązań dla badanego okresu był ich niewymagalny charakter, gdyż terminy ich zapłaty dotyczyły roku następnego, a znaczna ich część (w 2011 r. 180,5 tys. zł; w 2012 r. 202,1 tys. zł; w 2013 r. 205,7 tys. zł) w ogóle nie stanowiła zobowiązań, gdyż były to tzw. dostawy niefakturowane (zgodnie z ustawą o rachunkowości wykazuje się je jako zobowiązania) towarów przyjmowanych do księgarni CSW, dla których zobowiązanie potwierdzone fakturą powstaje w momencie sprzedaży towaru.

(dowód: akta kontroli: str. 209)

2.8. Koszty działalności CSW poniesione w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2014 r. wyniosły łącznie 22 893,9 tys. zł. W tym czasie zrealizowano 1 794 wydarzeń kulturalnych dla 313 336 odbiorców. Średni koszt przypadający na liczbę wydarzeń kulturalnych (w latach 2011-2013) wyniósł średnio 12,8 tys. zł., co w przeliczeniu na jednego odbiorcę dało kwotę w wysokości 74 zł (81 zł w 2011 r.; 70 zł w 2012 r.; 72 zł w 2013 r.). Poziom finansowania kosztów działalności CSW środkami z dotacji podmiotowych w latach 2011 - 2013 wynosił średnio 83,7%.

(akta kontroli: str. 16)

2.9. Zgodnie ze sprawozdaniami finansowymi zatwierdzonymi przez Prezydenta Miasta Torunia, CSW osiągało w latach 2011 - 2013 dodatni wynik finansowy. Zyski netto w wysokości: 262 tys. zł za 2011 r.; 530 tys. zł za 2012 r.; 431,1 tys. zł za 2013 r. każdorazowo zwiększały fundusz CSW.

(dowód: akta kontroli: str. 214-216)

2.10. W latach 2011 - 2014 (I półrocze) CSW udzieliło 45 zamówień publicznych, z czego 30 (tj. 67%) o łącznej wartości 361,1 tys. zł dotyczyło przetargów nieograniczonych na druk i oprawę: publikacji, katalogów, książek itp. Szczegółową kontrolą objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, tj.:

- przetarg nieograniczony na sprzedaż i świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej na potrzeby zasilania CSW w 2011 r.;
- przetarg nieograniczony na świadczenie usługi dozoru i ochrony terenu, obiektów i mienia oraz osób znajdujących się na terenie i w obiektach CSW, usługi parkingowe oraz usługi utrzymania czystości parkingu – przeprowadzony w III kwartale 2012 r.;
- zakup dzieła sztuki o wartości 72,4 tys. zł, dokonanego w trybie zamówienia z wolnej ręki. Wybór trybu był uzasadniony jako dostawa, która może być świadczona tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn związanych z ochroną praw wyłącznych wynikających z odrębnych przepisów, tj. w związku z ochroną praw autorskich przewidzianą ustawą z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁹.

Badanie nie wykazało nieprawidłowości w zakresie przestrzegania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. *Prawo zamówień publicznych*¹⁰ oraz *Regulaminu udzielania zamówień publicznych przez CSW*¹¹, w szczególności w zakresie przygotowania zamówienia, prowadzenia i dokumentowania postępowania oraz zawarcia umowy z wybranym dostawcą.

(dowód: akta kontroli: str. 223-231)

2.11. W latach 2011 - 2013 Centrum otrzymało łącznie 16 528,1 tys. zł dotacji, w tym 15 844,0 tys. zł dotacji podmiotowych oraz 684,1 tys. zł dotacji celowych, z czego 495,4 tys. zł na inwestycje.

W wyniku badania wykorzystania trzech dotacji celowych udzielonych przez MKiDN w 2013 r.: na realizację Festiwalu *Lutosławski – Pole Widzenia – Pole Słyszenia*; na zakup dzieł do kolekcji CSW; zakup projektora cyfrowego do kina CSW – nie stwierdzono przypadków wykorzystania środków z naruszeniem zasad ich udzielania, ustalonych w umowach o dofinansowanie. Rozliczenie dotacji otrzymanej od MKiDN zostało przesłane 29 stycznia 2014 r. na formularzu D - *karta rozliczenia*

⁹ Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, ze zm.

¹⁰ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

¹¹ Wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora CSW nr 8/2006 z dnia 29 grudnia 2006 r.

dotacji oraz C – wykonanie planu finansowego jednostki, obejmującego rozliczenia środków dotacji z podziałem na wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i koszty pozostałe.

(dowód: akta kontroli: str. 17, 234-264)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Bydgoszcz, dnia listopada 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

Kontrolerzy:
Christian Makowski
doradca ekonomiczny

.....
Podpis

.....
Podpis

Jarosław Bańkowski
specjalista k.p.

.....
podpis